

12.5.2017

TEM/687/00.03.01.02/2017

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTON TOIMINNASTA VUONNA 2016

1 Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Valtionhallinnossa on käynnissä useita organisaatio- ja järjestelmätason hankkeita, jotka koskevat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesia. Maakuntauudistuksen myötä ELY-keskukset ja aluehallintovirastot lakautetaan 11.1.2019 lukien ja perustetaan valtion uusi lupa- ja valvontavirasto. Tukesin asemaa tässä uudistuksessa selvitettiin vuoden 2016 aikana. Reformiministeriryhmä linjasi 9.2.2017, että Tukes jatkaa itsenäisenä virastona.

Tukesissa oli käynnissä useita sisäisiä kehittämishankkeita (mm. digitalisaatio) ja virasto on osallistunut useisiin hallinnonrajat ylittäviin kehittämishankkeisiin. Yleinen taloustilanteen kiristyminen vaikutti edelleen viraston toimintaan monella tavalla.

Tukesin uusi strategia valmistui keväällä 2016. Strategiaa on esitelty kaikille tulosohjaaville ministeriöille sekä tärkeimmille sidosryhmille. Strategiassa korostuvat asiakaslähtöisyys, sähköisen asiointin kehittäminen sekä vastuullisuuden ja turvallisuuden merkitys kilpailukyyn vahvistavana tekijänä.

Teknisen turvallisuuden ja luotettavuuden osalta toimintavuosi oli pääosin pitkän aikavälin tavoitteiden mukainen. Tuotevalvonnassa on siirrytty enenevässä määrin riskiperusteisuuteen, valvonnan kohdentaminen on Tukesin kokemuksen mukaan ollut onnistunutta. Valvonnan haasteena ovat uudenlaiset tuotteet ja teknologiat sekä rajat ylittävät verkko-kauppa.

Käynnissä olleiden säädösvalmisteluhankkeiden johdosta Tukes osallistui tavanomaista laajemmin ministeriöiden apuna toimialansa lainsäädäntöhankkeisiin ja saavutti lainsäädännön kehittämiseen liittyvän vaikuttavuustavoitteensa.

Tukesin toiminta oli Tukesia ohjaavien hallinnonalojen strategioiden mukaista. Tukes on saavuttanut pääosin tulostavoitteensa vuonna 2016.

1.2 Toiminnallinen tehokkuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudelle asetettu tavoite saavutettiin. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 105 % (tavoite 100 %, toteutuma vuonna 2015 109 % ja 2014: 104 %).

Valvonnan kattavuustavoitteet saavutettiin. Valvontatoimenpiteiden lukumääriä on eräiltä osin vähennetty ja pohdittu uusia toimintatapoja määrärahasäästöjen vuoksi. Käsittelyaikatavoitteet saavutettiin 89 %:ssa (tavoite 90 %, toteutuma vuonna 2015 94 %) käsitellyistä asioista.

Tilinpäätöksessä esitetyt tiedot Tukesin toimialoilla tapahtuneita onnettomuuksista kattavat edelleen lähinnä ns. vanhan Tukesin toimialan sekä kaivokset. Mm. kemikaaleihin, kulutustavaroihin ja kuluttajapalveluihin liittyvät onnettomuudet eivät ole mukana yhteenvedossa. Tämä olisi syytä tuoda selkeästi esille.

FINASin toiminnan integrointi Tukesiin onnistui toiminnallisesti ja tavoitteeksi asetettu akkreditointipalveluiden häiriötön saatavuus asiakkaille (elinkeinoelämä ja julkishallinto) taattiin.

Toimintavuonna ei toteutettu Tukesin kaikkia toimialoja koskevaa asiakastytyväisyyskyselyä, vaan sidosryhmien tyytyväisyyskysely. Sidosryhmätyytyväisyysdeksi saatiin 4,4. FINASin asiakastytyväisyys pysyi hyvällä tasolla 4,4 (tavoite > 4, toteutuma vuonna 2015: 4,3 ja 2014: 4,2).

Tukesissa on käynnissä useita digitalisaation edistämiseen liittyviä hankkeita, joiden eteneminen on kiinni myös ulkopuolisen rahoituksen saatavuudesta ja jatkuvuudesta. Tulossopimuksessa tavoitteena oleva sähköistämisaste oli 45 % (tavoite 45 %, toteutuma vuonna 2015 35 %).

Tulossopimustavoitteen mukaisesta osallistumisesta säädösvalmisteluun ministeriöt antoivat Tukesille arvosanaksi 3 (tavoite 3).

Tukes jatkoi aktiivista viestintää ja kehitetti sitä edelleen. Viestinnän rooli osana valvontaa vahvistui edelleen ja erilaisia viestintäkanavia käytettiin monipuolisesti.

Tukesissa toteutettiin toimitilauudistus. Helsingin toimipaikassa siirryttiin monitilatoimistoon ja Tampereen toimipaikassa monitilatoimiston suunnitelmat valmistuivat ja remontti alkoi.

1.3 Henkilöressurssien hallinta

Henkilötyövuosien määrässä ei tapahtunut merkittävää muutosta, toteutuma oli 246 htv (tavoite 268 htv, toteutuma vuonna 2015 238,6 htv ja vuonna 2014: 227,4 htv). Määrän kasvu johtui mm. kuluttajaturvallisuusvalvonnan keskittämisestä Tukesiin.

Koulutuspäiviä oli 6,9 / htv (vuonna 2015 5,8 / htv).

Henkilöstön tyytyväisyyttä selvitettiin VMBaro-tyytyväisyyskyselyllä. Kokonaisindeksi nousi tasolle 3,6 (tavoite 3,5, toteutuma vuonna 2015 3,4 ja 2014: 3,4).

2 Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeisiin

Tilinpäätös sisältää tietoa Tukesin toiminnasta ja antaa ministeriölle riittävät tiedot tulosohjauksen kannalta.

Vaikuttavuusindikaattoreita sekä suoritteiden käsittelyaika- ja määrätavoitteita ei ole vielä käytössä kaikilla Tukesin uusilla toimialoilla, mutta kehitystyö näiden osalta on käynnissä. Indikaattoreiden kehittäminen on tärkeää Tukesin toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin kannalta. Ministeriö painottaa, että Tukesin kaikki toimialat saadaan vaikuttavuusindikaattorien piiriin lähiaikoina.

Valtiontalouden tarkastusvirastolla (VTV) ei ollut tilintarkastuskertomuksessaan olennaista huomautettavaa Tukesin toiminnasta. VTV totesi, että TUKES on noudattanut talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä.

3 Toimenpiteet, joihin viraston on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Tukesin toimintaa on vuoden 2011 alusta lähtien ohjattu kuuden ministeriön (työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, sisäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö) moniohjauksessa.

Akkreditointipalvelut ovat tärkeitä suomalaiselle elinkeinoelämälle ja julkisille organisaatioille. Elinkeinoelämän kilpailukyvyyn varmistamiseksi on tärkeää, että Tukes varmistaa, että akkreditointipalveluiden toimitusajat ovat kohtuulliset ja FINASin palvelu- ja osaamistaso pysyy korkeana. Akkreditointipalvelujen osalta on lisäksi otettava huomioon, että vuoden 2017 alusta voimaantulleen ilmoitettuja laitoksia koskevan lain myötä ministeriö on linjannut, että ilmoitettuja laitoksia koskevat hyväksymispäätökset tehdään aiemmasta poiketen määräaikaisina. Ministeriön päätöksen määräaika on sidottu akkreditointipäätöksen voimassaoloaikaan. Tämä lisää tarvetta saada akkreditointipäätökset hyvissä ajoin, ennen laitoksen hyväksynnän päättymistä, jotta hyväksynnän uusiminen ehditään tarvittaessa käsitellä ao. EU-lausuntomenettelyssä. Ilmoitetun laitoksen statuksen jatkuminen katkeamattomana on ilmoitetun laitoksen liiketoiminnan kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Kuluttajaturvallisuusvalvonta valtiollistettiin ja keskitettiin Tukeisiin 1.5.2016 lukien. Tehtävä oli aiemmin Tukesin lisäksi myös kunnilla ja aluehallintovirastoilla. Viimeksimainitut olivat keskittyneet kuluttajapalveluiden turvallisuuden valvontaan. Muutoksen johdosta johdosta Tukes sai huomattavan korotuksen toimintamäärärahaan. On ollut sinänsä tarkoituksenmukaista aloittaa uuden valvontatoiminnon rakentaminen Tukesissa rauhallisesti, kuitenkin muutosvaiheessakin valvonnan toiminta- ja reagointikyky ylläpitäen. On kuitenkin syytä huomata, että rauhallisen rekrytointitahdin seurauksena virastolle on kertynyt säästöä täyttämättömistä viroista, ja tämä tilanne jatkuu vielä vuoden 2017 puolella. Tulee muistaa, että lakimuutoksen myötä tehtävään osoitetut resurssit eivät ole ylimitoitettuja, vaan muutosta tehtäessä on katsottu, että ko. resurssimäärä on tarpeen valvonnan asianmukaiseksi järjestämiseksi. Kuluttajapalveluiden turvallisuuden valvonnassa on erityispiirteitä: nimenomaisesti tarkoitettu lain laaja ja turvaverkkoomainen soveltamisala sekä lainsäädännön yleisyys ja tavanomaista suurempi oikeudellisen osaami-

sen tarve. Siksi vuoden 2017 aikana tulee lopputilanteena olla, että työhön osoitetut resurssit tulee käyttää täysimääräisesti ao. valvontaan.

4 Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö seuraa edelleen viraston toimenpiteitä yhteistyön kehittämiseksi ja tiivistämiseksi sekä tiedonkulun parantamiseksi ministeriöiden kanssa substanssiasioihin liittyvässä yhteistyössä.

Ministeriö, yhdessä Tukesin tulosohjauksen yhteistyöryhmän kanssa tulee kiinnittämään edelleen erityistä huomiota Tukesille mahdollisesti esitettävien uusien tehtävien arviointiin ja niihin liittyvien resurssien riittävään turvaamiseen sekä valvonnan riskiperusteisuuden kehittämiseen.

Pekka Timonen
ylijohtaja

Tomi Lounema
kaupallinen neuvos

TIEDOKSI

Tukesin tulosohjauksen yhteistyöryhmä